

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування вищого навчального закладу)

факультет математики та інформатики

(назва інституту / факультету)

Кафедри алгебри та інформатики, диференціальних рівнянь, математичного аналізу

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**Декан факультету
математики та інформатики**

Ольга МАРТИНЮК

“25” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Асистентська педагогічна практика

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-наукова програма Математика

(назва програми)

Спеціальність E7 – Математика

(вказати: код, назва)

Галузь знань E – Природничі науки, математика та статистика

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

(вказати рівень ВО)

факультет математики та інформатики

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Асистентська педагогічна практика» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Математика»

Розробники:

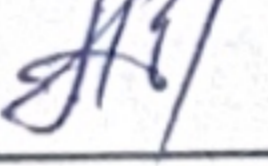
Колісник Р.С., завідувач кафедри алгебри та інформатики, кандидат фізико-математичних наук, доцент

Літовченко В.А., завідувач кафедри диференціальних рівнянь, доктор фізико-математичних наук, професор

Михайлюк В.В., завідувач кафедри математичного аналізу, доктор фізико-математичних наук, професор

Викладачі:

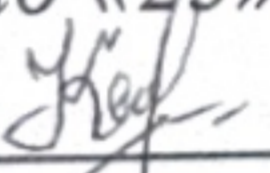
Літовченко В.А., завідувач кафедри диференціальних рівнянь, доктор фізико-математичних наук, професор

Погоджено з гарантом ОП Владислав ЛІТОВЧЕНКО

Затверджено на засіданні:

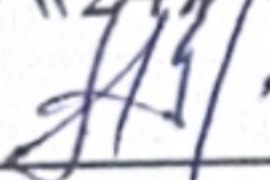
кафедри алгебри та інформатики

Протокол № 15 від «23» червня 2025 року

Завідувач кафедри Руслана КОЛІСНИК

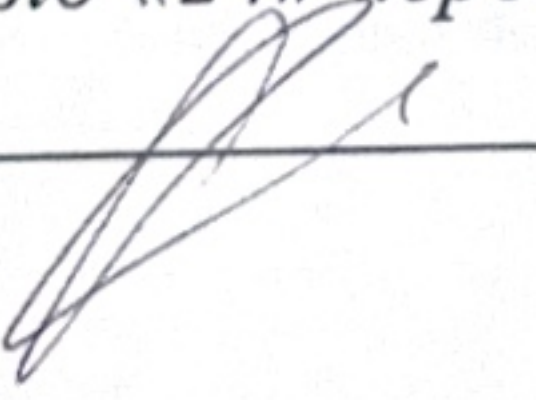
кафедри диференціальних рівнянь

Протокол № 17 від «24» червня 2025 року

Завідувач кафедри Владислав ЛІТОВЧЕНКО

кафедри математичного аналізу

Протокол № 15 від «24» червня 2025 року

Завідувач кафедри Володимир МИХАЙЛЮК

Схвалено методичною радою факультету математики та інформатики

Протокол № 13 від «25» червня 2025 року

Голова методичної ради Віра СІКОРА

АНОТАЦІЯ

Асистентська педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності, видом практичної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо здійснення навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, включаючи викладання математичних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу.

Проходження практики включає:

- навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, відвідування консультацій)
- аудиторне навантаження (проведення лекцій, семінарів, практичних (лабораторних) занять).

Під час відвідування занять викладачів відповідних дисциплін, здобувачі повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності.

Загальний обсяг практики, передбачений навчальним планом, складає 120 годин (4 кредити). Організатором практики здобувача ВО є кафедра, відповідальна за його підготовку (випусковими є три кафедри). Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладено на завідувача кафедри, де навчається аспірант.

Місце проходження практики, строки, її зміст та форму планують завідувач кафедри та науковий керівник, що аспірант відображає в індивідуальному навчальному плані. Аспіранти проходять практику на кафедрі де за основним місцем працює науковий керівник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

ПРЕРЕКВІЗИТИ

- **Опанування нормативних дисциплін психолого-педагогічного блоку, що забезпечують підготовку до викладацької діяльності у закладах вищої освіти, зокрема:**
 - педагогіка та психологія вищої школи;
 - дидактика та методика викладання математичних дисциплін;
 - технології змішаного та дистанційного навчання у вищій школі.
- **Засвоєння базових та спеціальних математичних дисциплін, що забезпечує достатній рівень фахової підготовки для викладання відповідних тем у вищій школі.**

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою асистентської педагогічної практики аспірантів є набуття навичок та вмінь навчально-методичної і наукової роботи. Закріплення навиків володіння сучасними методами й формами організації навчального процесу у закладі вищої освіти, формування у них на базі одержаних під час навчання знань, професійних умінь і навичок, необхідних у викладацькій роботі, виховання потреби систематично поновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Завдання практики полягають у:

- безпосередньому ознайомленні з формами та методами викладання дисциплін, а також їхньому практичному оволодінню;
- вихованні в аспірантів творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової праці, формуванню потреби у самовдосконаленні, підвищенні кваліфікації;
- здобутті професійних якостей майбутнього викладача – вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень в певній царині науки, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати цей матеріал студентам, керувати аудиторією тощо;
- формуванні вміння критично оцінювати лекції та семінарські заняття колег та робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У процесі проходження практики аспіранти повинні опанувати і знати:

- організацію навчального і виховного процесу у закладі вищої освіти;
- структуру та зміст викладацької діяльності;
- методику підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- основи навчально-методичної діяльності у закладах вищої освіти;
- психологічні аспекти навчання та творчої діяльності тощо.

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-наукової програми, формуються такі *загальні компетентності*:

ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі математики, включаючи дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики.

ЗК-4. Здатність забезпечувати безперервний професійний саморозвиток і самовдосконалення, стимулювати розвиток інших.

ЗК-10. Здатність застосовувати і передавати правила і норми академічної та професійної доброчесності під час наукової та педагогічної діяльності.

ФК-9. Здатність розширювати та переоцінювати вже існуючі математичні знання та професійну практику.

ФК-10. Здатність планувати і проводити навчальні заняття, фахово викладати теоретичний матеріал у галузі математики здобувачам вищої освіти застосовуючи новітні педагогічні, інформаційні технології в навчальному процесі.

ФК-11. Здатність консультивати здобувачів вищої освіти та здійснювати керівництво їх практичною підготовкою.

ФК-12. Здатність проектувати оцінювання результатів навчання та оцінювати їх, а також надавати зворотний зв'язок здобувачам вищої освіти за результатами оцінювання.

ФК-13. Здатність розробляти та удосконалювати зміст освітніх компонент, навчально-методичні матеріали, а також ОП у складі групи та презентувати ОП.

ФК-14. Здатність керувати дослідницькою роботою здобувачів вищої освіти, планувати та проводити освітні заходи.

Програмні результати навчання:

РН-4. Проявляє здатність до безперервного професійного саморозвитку і самовдосконалення, стимулювання розвитку інших.

РН-9. Демонструє значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність.

РН-19. Проявляє здібність розширювати та переоцінювати вже існуючі математичні знання та професійну практику.

РН-20. Демонструє вміння планувати і проводити навчальні заняття, фахово викладати теоретичний матеріал у галузі математики здобувачам вищої освіти застосовуючи новітні педагогічні, інформаційні технології в навчальному процесі.

РН-21. Демонструє вміння консультивати здобувачів вищої освіти та здійснювати керівництво їх практичною підготовкою.

РН-22. Проявляє здібність проектувати оцінювання результатів навчання та оцінювати їх, а також надавати зворотний зв'язок здобувачам вищої освіти за результатами оцінювання.

РН-23. Проявляє здібність розробляти та удосконалювати зміст освітніх компонент, навчально-методичні матеріали, а також ОП у складі групи та презентувати ОП.

РН-24. Демонструє вміння керувати дослідницькою роботою здобувачів вищої освіти, планувати та проводити освітні заходи.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчально-методична робота складає суть асистентської педагогічної практики, її основну мету. Саме в ході навчально-методичної роботи реалізують основні завдання практики, що полягають у формуванні у аспірантів навичок викладацької роботи.

Навчально-методична робота аспірантів під час практики має два складники, що доповнюють один одного: пасивна практика та активна практика (аудиторна). За умови, що загальний обсяг асистентської педагогічної практики складає 120 годин, на пасивну практику відводять 80 годин, а на активну практику – 40 годин.

Пасивна практика в більшості випадків передують активній (аудиторній). Вона полягає у відвідуванні лекцій, семінарських (практичних/лабораторних) занять, консультацій, які проводить викладач відповідної кафедри; участі у навчально-методичній роботі кафедри. Пасивна практика передбачає опрацювання теоретичних

матеріалів для підготовки та проведення занять, роботу в бібліотеці, підготовку текстів лекцій та методичних розробок семінарських, практичних (лабораторних) занять, що будуть проведені.

Активна (аудиторна) практика є основною у всьому процесі практики, оскільки саме в ході активної практики виявляють та закріплюють викладацькі здібності аспірантів. Активна практика передбачає: самостійне проведення лекцій та семінарських (практичних/лабораторних) занять; проведення консультацій; участь у методичній роботі кафедри, відповідальної за підготовку аспірантів; участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів. До початку активної практики аспіранти надають керівнику практики тексти лекцій та методичні розробки семінарських (практичних/лабораторних) занять. Після погодження змісту лекцій і методичних розробок з керівником аспіранта допускають до самостійного проведення занять.

На залікових заняттях мають бути присутні викладач та інші аспіранти-практиканти. Після закінчення заняття проводять обговорення, в якому беруть участь усі присутні. Під час обговорення висловлюють зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції, семінару, практичного заняття) та методичного (якість подання матеріалу, контроль над аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання і тощо) плану. Аспіранти – практиканти фіксують свої зауваження у письмовій формі у рецензії, викладач оцінює кожне заняття та надає свою рецензію з оцінкою.

Рекомендований обсяг активної асистентської педагогічної практики складає 40 годин, із них:

- проведення 4 лекцій – 8 годин;
- проведення 8 практичних (лабораторних, семінарських) занять – 16 годин;
- проведення консультацій – 6 годин;
- індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями – 10 годин.

4. ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Аспіранти проходять практику відповідно до навчального плану підготовки доктора філософії спеціальності Математика.

Основними базами для проведення практики є випускові кафедри факультету математики та інформатики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: математичного аналізу, диференціальних рівнянь, алгебри та інформатики. За необхідності аспіранти можуть проходити практику в інших навчальних закладах за погодженням з кафедрою, відповідальною за підготовку аспірантів.

Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладено на завідувача кафедри, відповідальної за підготовку аспіранта.

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспірантом здійснює його науковий керівник, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики (в індивідуальному навчальному плані зазначено дати проведення занять, академічна група, тема, вид занять);

- затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування роботи аспіранта;
- визначає дисципліни, навчальні групи для проведення практики на освітньо-кваліфікаційному рівні «магістр», «бакалавр»;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчально-викладацької діяльності аспіранта;
- контролює діяльність практиканта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук про проходження практики.

Заключним етапом практики є підготовка звіту про проходження педагогічної (асистентської) практики та затвердження його на засіданні випускової кафедри.

Звіт та протокол засідання відповідної кафедри про його затвердження аспірант подає до відділу аспірантури та докторантури. Зазначену документацію зберігають в особовій справі аспіранта і розглядають під час його атестації за навчальний рік.

Під час проходження асистентської педагогічної практики здобувач зобов'язаний:

- дотримуватися режиму навчального закладу та його вимог;
- ознайомитися з документацією кафедри й викладача навчального закладу (навчальним планом спеціальності, графіком навчального процесу, індивідуальним планом викладача, робочими програмами, календарним планом, планами занять і та ін.);
- знати вимоги, що ставляться до заповнення документів;
- планувати свою діяльність і відобразити її в індивідуальному плані;
- відвідувати заняття викладача-наставника та інших викладачів, спостерігати за діяльністю викладачів і фіксувати результати в щоденнику практики, проводити аналіз занять;
- надавати допомогу викладачу-наставнику: у розробці робочих програм з дисциплін, в оформленні наочності, підготовці дидактичного матеріалу, у проведенні контрольних робіт, тестів та інших форм контролю знань студентів, в організації позааудиторної роботи зі студентами.

5. ДОКУМЕНТИ ПРАКТИКИ

Документи практики визначають зміст навчального процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги до практикантів та вміщують форми контролю за їх виконанням. До документів практики належать: протоколи засідань кафедр, звіти аспірантів про проходження практики, відгук керівника.

Протоколи відповідних рішень кафедри містять розподіл аспірантів між викладачами – керівниками практики, оперативний контроль за проходженням практики, результати обговорення та оцінки звітів практикантів.

Звіти практикантів є основним звітним документом. Звіт про проходження асистентської педагогічної практики (додаток 1,2) містить:

- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики;

- тексти лекцій, які прочитав практикант;
- методичні розробки відповідних семінарських (практичних/лабораторних) занять;
- відгук керівника практики;
- рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення практики.

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Бесіда й опитування.
2. Перевірка навчальних розробок і матеріалів.
3. Спостереження й аналіз професійної діяльності аспіранта.
4. Плани-конспекти практичних, семінарських та лекційних занять.
5. Звіт про проходження практики.

Підсумкова форма контролю – захист практики з диференційованим оцінюванням. Диференційованій оцінці з боку керівника практики підлягають усі завдання, які виконує практикант. Лекції та семінарські (практичні/лабораторні) заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Оцінки заносить у щоденник практики керівник практики. Кінцеву узагальнену оцінку практики затверджують на основі усного та письмового звіту на засіданні кафедри, відповідальної за підготовку аспірантів. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань практики та зміст представлених документів. Критерії оцінювання такі: вичерпність і правильність виконання завдань практики, якість оформлення звіту, переконливість відповідей добувача під час захисту, відгук керівника практики від організації.

Аспірант, який не здав звіту про практику або отримав на захисті незадовільну оцінку, направляють на практику повторно, він здійснює перездачу практики за встановленою процедурою або ж його відраховують.

Розподіл балів

	Напрями роботи					Загальна кількість балів
	навчальний	методичний	виховний	організаційний	науково-дослідницький	
бали	40	30	10	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним проходженням практики

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 384 с.
2. Галузинский В. М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. Київ : Інтел, 1995. 168 с.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Вінниця: ДОВ Вінниця, 2008. 278 с.
4. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Мукачево: Вид-во МДУ, 2016. 203 с.
5. О.В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
7. В. П. Андрущенко та ін. Педагогіка вищої школи: підручник. Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти. Київ: Педагогічна думка, 2009. 256 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2014. 456 с.

Додаткова (допоміжна)

1. Алексеенко Т. А. Управління якістю підготовки фахівців в університеті в контексті Болонського процесу. *Педагогічний процес: теорія і практика*: зб. наук. праць. Київ, 2004. Вип. 1. С.7-18.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посіб. для викл., аспір., студ. магістр. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
3. Васянович Г. П. Педагогічна етика: Навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2011. 248 с.
4. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. Посібник. Київ : Знання, 2005. 486 с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 472 с.

7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2012. 352 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Закон України «Про освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Офіційний сайт факультету математики та інформатики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <http://fmi.chnu.edu.ua>
4. Сайт наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <http://www.library.chnu.edu.ua/>

9. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

Діяльність учасників освітнього процесу під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на засадах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи здобувачів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями й об'єктивно оцінені викладачем.

ЩОДЕННИК
ПЕДАГОГІЧНОЇ (АСИСТЕНТСЬКОЇ) ПРАКТИКИ
АСПРАНТА

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

за період з « _____ » _____ 20__ року по « _____ » _____ 20__ року

Місце практики _____

Керівник _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

(Підпис аспіранта)

(Підпис керівника)

У щоденник практики заносять усі заходи, пов'язані з проходженням активної і пасивної практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем тощо). Керівник оцінює кожен етап Практики і виставляє оцінку в третю колонку.

 (назва факультету/інституту)

(назва кафедри)

ЗВІТ

про проходження педагогічної (асистентської) практики аспірантом

 (прізвище, ім'я, по-батькові)

В період з « _____ » _____ 20__ року по « _____ » _____ 20__ року
 проходив педагогічну (асистентську) практику на/в _____ факультеті/інституті

Керівник педагогічної (асистентської) практики: _____
 (посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

За період Практики мною було виконано такі види роботи:

1. Пасивна практика:

№	Тема лекції чи семінарського (практичного/лабораторного) заняття, які відвідувались в ході практики	ПІБ викладача (аспіранта), які проводили заняття	Факультет/інститут, спеціальність, курс, група	Дата	Підпис викладача
1	2	3	4	5	6

2. Активна практика:

№	Тема лекції чи семінарського (практичного/лабораторного) заняття	Факультет/інститут, спеціальність, курс, група	Дата	Підпис викладача
1	2	3	4	5

3. Рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення практики:

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.
2. Негативні моменти в організації та змісті практики.
3. Побаження та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

Підпис аспіранта
Підпис керівника

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ р.